

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/79/2016
Identifikačné číslo spisu:	1211218616
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1211218616.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne AESKULAP, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, Romanova č. 22-38, zastúpenej JUDr. Štefanom Dedákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Mostová 2, Carlton, Savoy Courtyard, proti žalovaným 1/ Bratislavskému samosprávnemu kraju, so sídlom v Bratislave, Sabinovská č. 6, zastúpenému Soukeník - Štrpka, s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave, Šoltésová č. 14 a 2/ Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Limbová č. 2, o zaplatenie 1 145 319,47 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 58 C 144/2011, o dovolaniach žalovaného 1/ a žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. októbra 2015 sp. zn. 8 Co 606/2014, takto

rozhodol:

Návrh žalovaného 1/ na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 13. októbra 2015 sp. zn. 8 Co 606/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júna 2014 č.k. 58 C 144/2011-749 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 139 235 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1 139 235 € od 31.7.2010 do zaplatenia, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalobný návrh vo zvyšku zamietol a žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 32 556,45 € na účet vedený v Tatra banke, a.s., do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie posúdil skutkový stav, zistený vykonaným dokazovaním, po právnej stránke podľa § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. c/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 3, § 10 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1 a podľa § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci [v znení účinnom do 31. decembra 2008, (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“)] v spojení s § 438 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 písm. n/ bod 2., § 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (ďalej len „zákon č. 416/2001 Z.z.“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 13. októbra 2015 sp. zn. 8 Co 606/2014 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 1 139 235 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1 139 235 € od 31.7.2010 do zaplatenia, do troch dní. V časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov prvoinštančného konania vo výške 31 423,41 €, na účet právneho zástupcu žalobkyne, do troch dní. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 6 519,08 €, na účet právneho zástupcu žalobkyne, do troch dní. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom, z ktorých vyvodil aj správne právne závery, keď na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z (§ 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. c/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 3, § 10 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1, § 25 ods.1), ktoré aj správne vyložil v súlade s konštantnou súdnou judikatúrou a ustálenou výkladovou praxou a svoje úvahy, pre ktoré žalobnému návrhu vyhovel. Konštatoval, že súd prvej inštancie pochybil v tom, že na spoločnú zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/, ktorú správne vyvodil z daného skutkového stavu, nesprávne aplikoval výnimku z inak zákonom stanovenej solidárnej zodpovednosti viacerých škodcov za škodu a ustálil tak delenú zodpovednosť žalovaných za škodu; a to navyše bez toho, aby bližšie skúmal v akom pomere sa ktorý zo žalovaných podieľal na vzniku škody a aby následne tento podiel každého z nich na náhrade škody vyjadril vo výroku rozsudku. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, mal za to, že v danom prípade je potrebné uplatniť solidárnu zodpovednosť obidvoch žalovaných za škodu v zmysle § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorí sa následne vzájomne vysporiadajú podľa ich účasti na spôsobení vzniknutej škody v zmysle § 439 Občianskeho zákonníka, a preto odvolací súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa argumentáciou žalovaného 1/, že jeho podiel zodpovednosti mal byť ustálený v pomere 1 v jeho prospech. K odvolaniu žalobkyne odvolací súd uviedol, že zhodne so súdom prvej inštancie ustálil, že žalobkyni vznikol pomerný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 56,64%, keď v časti týkajúcej sa zaplatenia istiny s príslušenstvom bola neúspešná v neparnej časti (6 084,79 €) a navyše rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, a preto jej vznikol nárok na plnú náhradu trov konania podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a v časti zastavenia konania o zaplatenie 309 181,01 € žalobkyňa zavinila, že konanie sa muselo zastaviť, a preto jej vznikla podľa § 146 ods.2 vety prvej O.s.p. povinnosť nahradiť žalovaným trovy konania. Na rozdiel od súdu prvej inštancie nepovažoval odvolací súd za účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia v podobe odmeny vo výške 4 010,47 € za písomné podanie - urgencia žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, ktorý úkon právnej služby už nebol nevyhnutnou hmotnoprávnou podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody na súde. Poznamenal, že súd prvej inštancie pochybil v tom, keď žalobkyni nepriznal odmenu v sume 2 010,06 € za odvolanie proti uzneseniu o uložení mu povinnosti zaplatiť súdny poplatok, na ktorú jej vznikol nárok podľa § 13a ods. 2 písm. b/ vyhl.č. 655/2004 Z.z. Odvolací súd tak priznal žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia rovnako ako súd prvej inštancie za 17 úkonov právnej služby s tým, že jej nepriznal odmenu v sume 4 010,47 € za úkon právnej služby - urgencia žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a priznal jej odmenu v sume 2 010,06 € za úkon právnej služby - odvolanie proti uzneseniu o uložení mu povinnosti zaplatiť súdny poplatok. So zreteľom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov (prvoinštančného) konania zmenil podľa § 220 O.s.p. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods.1 O.s.p. v spojení s § 142 ods.3 O.s.p. a § 151 ods.1 vety prvej O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľ 2“) osobne v podateľni súdu prvej inštancie 23. novembra 2015 dovolanie. Nesúhlasila so záverom krajského súdu vo veci jej pasívnej legitímácie. Podľa názoru žalovanej 2/ sa odvolací súd nevysporiadal s pasívnou legitímáciou a otázkou, či sa jedná o výkon samosprávy alebo výkon štátnej správy, čím teda nesprávne právne posúdil vec. Namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal s argumentmi žalovanej 2/, v ktorých poukazovala na žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie o náhradu škody, ktorú žalobkyňa adresovala žalovanému 1/, ktorý túto žiadosť prerokoval po tom, čo bola žiadosť o predbežné prejednanie doručená aj žalovanej 2/, ktorá ju podľa § 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. postúpila žalovanému 1/. Ďalej namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal s určením sumy, ktorú má uhradiť

žalovaný 1/ a žalovaná 2/, keď zmenil výrok súdu prvej inštancie tak, že ich zaviazal zaplatiť spoločne a nerozdielne. Podľa názoru žalovanej 2/ práve v súvislosti s nevysporiadaním sa oboch súdov s pasívnou legitímáciou súvisí potom aj podiel zodpovednosti za škodu, teda aj určenie výšky sumy, ktorú sú povinní uhradiť žalovaný 1/ a žalovaná 2/, teda podľa svojej účasti na spôsobení škody. Žalovaná 2/ zároveň namietala, že práve vo vzťahu k výške škody nebol správne zistený skutkový stav, nakoľko poukázala na nepreskúmateľnosť znaleckého posudku, na neuvedenie metódy výpočtu a vzorcov. Poznamenala, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal so žiadosťou o vykonanie kontrolného znaleckého posudku. Z týchto dôvodov podľa žalovanej 2/ nebol dostatočne zistený skutkový stav, čo malo za následok aj nesprávne rozhodnutie vo veci. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a taktiež rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal osobne v podateľni súdu prvej inštancie 3. decembra 2015 dovolanie aj žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ 1“) z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Nesprávne právne posúdenie veci videl v nesprávnom určení pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1/, nesprávnom posúdení nároku na náhradu škody a v nesprávnom právnom posúdení uplatneného nároku žalobkyne. Tzv. inú vadu konania videl v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a v tom, že rozsudkom odvolacieho súdu nebola žalovaným vo výrokovej časti priznaná náhrada trov konania v časti žalobného nároku, ktorý žalobkyňa vzala späť. Poznamenal, že oba sudy neakceptovali jeho námietku o protiústavnosti, teda že ak rozhodnutie žalovaného 1/ malo byť kvalifikované ako rozhodnutie vydané v rámci samosprávy a rozhodnutie žalovanej 2/ ako rozhodnutie vydané v rámci štátnej správy, mali konanie prerušiť a súčasne mali požiadať Ústavný súd SR o zaujatie stanoviska. Na základe toho požiadal dovolací súd, aby dovolacie konanie prerušil a požiadal Ústavný súd SR o zaujatie stanoviska, či pri vydávaní rozhodnutia žalovaného 1/ bola z jeho strany realizovaná samosprávna činnosť alebo činnosť na základe preneseného výkonu štátnej správy. Mal za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil procesné spoločenstvo na strane žalovaných tým, že ich konania pri vydávaní svojich rozhodnutí, považoval smerom k žalobkyňi za samostatné konania, ktoré boli podmienkou pre aplikáciu § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaní konali v rámci jedného správneho konania, pričom rozhodnutie žalovaného 1/ a rozhodnutie žalovanej 2/ samostatne nie sú konečnými právoplatnými rozhodnutiami, ale sú právoplatné len vo vzájomnom spojení, výsledkom jedného správneho konania môže byť len jedno konečné právoplatné rozhodnutie. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietal a zaviazal žalobkyňu nahradiť právnomu zástupcovi žalovaného 1/ trovy konania (vrátane dovolacieho konania) alternatívne, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, že ak dovolací súd dôjde k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie trpí vadami, pre ktoré zrušil rozsudok odvolacieho súdu, aby dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ vyslovil, že súhlasí s dovolaním žalovanej 2/, nakoľko má za to, že v rozsudku odvolacieho súdu sú závažné pochybenia, ktoré žalovaných oprávňujú k podaniu dovolania. Nesúhlasil s argumentáciou žalovanej 2/ k pasívnej vecnej legitímácii žalovaného 1/, nakoľko má za to, že žalovaná 2/ je jediným pasívne vecne legitímovaným subjektom v konaní o náhrade škody spôsobenej žalobkyňi.

6. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného 1/ uviedla, že sa nestotožňuje s právnym názorom žalovaného 1/ v otázke pasívnej vecnej legitímácie. Súhlasila s názorom žalovaného 1/, že súd prvej inštancie sa mal v prvom rade vysporiadať s otázkou pasívnej legitímácie prerušením konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

7. K dovolaniam žalovaného 1/ a žalovanej 2/ sa písomne vyjadrila aj žalobkyňa. Uviedla, že sa stotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu a navrhla, aby dovolací súd dovolania žalovaných 1/ a 2/ zamietol.

8. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z.

(ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Pokiaľ ide o návrh žalovaného 1/ na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je daný ani dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. v spojení s ustanovením § 243c O.s.p., pretože takýto návrh nie je dôvodný.

10. Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. platilo, že súd konanie preruší ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska. Na adresu dovolateľa 1 tvrdiaceho, že bolo povinnosťou súdu konanie prerušiť za účelom zaujatia stanoviska, či pri vydávaní rozhodnutia žalovaného 1/ bola z jeho strany realizovaná samosprávna činnosť alebo činnosť na základe preneseného výkonu štátnej správy, dovolací súd udáva, že Ústava SR v čl. 144 ods. 2, na ktorý nadväzuje § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p., súdu ukladá prerušiť konanie v prípade, ak sa domnieva, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci je v rozpore s Ústavou SR, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou. Je preto nepochybné, že spomenutý postup súdu je viazaný na prameň práva, podľa ktorého má rozhodnúť. Súd takto potom postupuje len vtedy, ak dospeje k záveru svedčiacemu o existencii naznačeného rozporu. Potreba tohto postupu preto nie je daná v prípade, že o ústavnosti zákona má pochybnosti účastník, nie však prejednávajúci súd. Pokiaľ preto súd rozpor zákona s ústavou SR alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, nezistí a konanie v zmysle § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. nepreruší, nejde o vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie súdu vo veci. Podľa názoru najvyššieho súdu nie je v danom prípade daný dôvod na prerušenie konania a obrátenie sa na Ústavný súd SR, preto návrh na prerušenie dovolacieho konania zamietol.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podali včas strany sporu (§ 427 CSP), zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorých bolo rozhodnuté, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

12. Vzhľadom k tomu, že dovolania boli podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolaní posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

13. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p.

a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

14. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., bol dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

15. Z obsahu spisu vyplýva, že k odvolaniu žalovanej 2/ (č. l. 766 spisu) sa písomne vyjadrila žalobkyňa (č. l. 801 spisu) a žalovaný 1/ (č.l. 799 spisu), žalovaná 2/ (dovolateľ 2), ale nemala možnosť dozvedieť sa o týchto vyjadreniach a prípadne sa k nim aj vyjadriť, pretože súd jej toto vyjadrenie žalobkyne a žalovaného 1/ nedoručil. Z obsahu spisu taktiež vyplýva, že k odvolaniu žalovaného 1/ (č.l. 771 spisu) sa písomne vyjadrila žalobkyňa (č.l. 801 spisu) a žalovaná 2/ (č.l. 796 spisu), žalovaný 1/ (dovolateľ 1) sa taktiež nemal možnosť dozvedieť o týchto vyjadreniach a prípadne sa k nim aj vyjadriť, pretože súd mu tieto vyjadrenia nedoručil. Opomenutím doručenia týchto vyjadrení žalovanému 1/ a žalovanej 2/ došlo k

porušení ich práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

17. Vzhľadom na uvedenú vadu konania majúcu za následok, že žalovaným 1/ a 2/ bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolací súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

18. O trovách pôvodného aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.